

odnosno 9 različitih načina oblikovanja napjeva. Ovako razrađena klasifikacija uvažava i ujedno jasno upućuje na višeslojnost dalmatinskih klapskih pjesama.

Kraći prilog Radovana Vidovića »O tematici, jeziku i versifikaciji festivalskih pjesama« iznosi rezultate analize tekstova klapskih pjesama, koja se temelji isključivo na čitanom, a ne pjevanom tekstu.

Potrebno je posebno upozoriti i osvrnuti se na način na koji su klapske pjesme u ovom zborniku objavljene i predstavljene. Čitava grada raspoređena je prema vrstama napjeva dalmatinskih klapskih pjesama. Uz pregledne, pretežno četveroglasne notne zapise, dopunjene dinamičkim i agogičkim oznakama kao i oznakama za tempo izvođenja, posebno je otisnut sveukupan tekst pjesme sa svim ponavljanjima i umecima koji se oblikuju prilikom pjevanja, a posebno »čisti« tekst bez ponavljanja i umetaka u obliku prikladnom za poetsku formalnu analizu. Pregledno grafičko rješenje omogućuje vrlo lako snalaženje u prilično razrađenom sustavu osnovnih dokumentarnih podataka (redni broj i godina festivala, naziv klape i mjesto djelovanja, imena voditelja klape, zapisivača, kompozitora, odnosno obrađivača) i stručnoanalitičkih podataka (vrsta napjeva, načini oblikovanja napjeva i stiha, usporredbe i posebne napomene, objašnjenja manje poznatih riječi). Velika je prednost što se svi ti podaci nalaze neposredno uz zapis samog napjeva jer na taj način daju potpuniju i jasniju predodžbu o određenoj klapskoj pjesmi.

Na kraju zbornika priložen je kronološki pregled festivala s popisom klapa sudionica, zatim abecedno kazalo klapa i kazalo mjesta iz kojih su klape nastupale na omiškom festivalu te abecedni popis pjesama po prvom stihu.

Grozdana Marošević

Historische Volksmusikforschung. Kongress-Bericht Medulin 1979. Referate der 6. Sitzung der Studiengruppe zur Erforschung und Edition historischer Volksmusikquellen, Herausgegeben von Alois Mauerhofer, Musikethnologische Sammelbände. Historische Volksmusikforschung, Band 5, Akademische Druck- und Verlagsanstalt, Graz 1981, 212 str.

U biblioteci Musikethnologische Sammelbände po drugi put su objavljeni radovi sa zasjedanja Studijske grupe za istraživanje i izdavanje historijskih izvora o folklornoj glazbi Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu (International Folk Music Council — IFMC), ovaj put riječ je o referatima sa šestog zasjedanja koje je u organizaciji Zavoda za istraživanje folklorizma iz Zagreba održano u Medulinu 1979. godine.

Ova studijska grupa osnovana je 1967. godine zbog narasle potrebe historijskog fundiranja etnomuzikologije, u čijim je istraživanjima aspekt povijesnosti bio zanemaren uslijed teškoća koje su u povijesnom pristupu prisutne zbog malobrojnosti izvora o folklornoj glazbi u prošlosti. Upravo ova ograničenja u pogledu izvora podržavala su dulje vrijeme poimanje etnomuzikologije kao ahistorijske discipline koja ne može znanstveno spoznati i interpretirati folklornoglasbene pojave u prošlosti, odnosno objasniti njihov povijesni razvoj. Mogućnosti povijesnog istraživanja folklorne glazbe na osnovi direktnih izvora (notnih zapisa) doista su objektivno ograničene (osobito za razdoblja prije 17. stoljeća), pa je i inače nužno uvažavanje posrednih izvora dobilo u istraživanju folklorne glazbe posebno značenje. Kako je jasno da je za valjanu interpretaciju potonjih izvora potreban interdisciplinarni pristup, u rad Studijske grupe su osim etnomuzikologa uključeni i drugi stručnjaci — etnolozi, povjesničari, sociolozi, istraživači usmene književnosti i dr.

Glavna tema međulinskog zasjedanja bila je »istraživanje direktnih

i indirektnih historijskih izvora o folklornoj glazbi prije 1600. g., uz koje se moglo posebnim principijelnim pitanjima i problematikom metoda zahvatiti i kasnija razdoblja (do u 19. stoljeće)«.

U zborniku je objavljeno 13 radova, od kojih se većina, iz već navedenog razloga, temelji na posrednim izvorima. Unatoč široko postavljenoj tematskom okviru, koji dopušta višestruke pristupe različitim izvorima, sadržaj nekoliko referata tvori u pogledu vrste izvora jednu cjelinu, a zasniva se na pravnim dokumentima kao relevantnim posrednim izvorima za istraživanje folklorne glazbe u prošlosti. **Doris Stockmann (Berlin, DDR)** iznosi aktualne probleme povijesnog istraživanja glazbe s posebnim osvrtom na pravne izvore srednjeg vijeka, **Gernot Kocher (Graz)** prikazuje različite vrste pravnih dokumenata od 14. do 17. stoljeća (rukopisi, likovni prikazi) koji mogu koristiti u istraživanju folklorne glazbe, dok **Alois Mauerhofer (Graz)** izvješćuje o podacima o folklornoj glazbi, zabilježenim u austrijskim pravnim običajima.

Indirektnim izvorima posvetili su pažnju i **Hartmut Braun (Freiburg i. Br.)** u radu o podacima o folklornoj glazbi u njemačkim zapisima iz 16. stoljeća, zatim **Christoph Petzsch (München)** koji iznosi vijesti o folklornoj glazbi iz kronika njemačkih gradova, te **Lilian Putz (Graz)** u referatu o folklornoj glazbi u srednjovjekovnim likovnim prikazima iz Francuske. Uz ove radove navedimo i jedan, u ovom zborniku neobjavljeni, referat s istog zasjedanja, autora **Wieganda Stiefa (Freiburg i. Br.)** koji je istakao doprinos arheologije izvorima folklorne glazbe, naročito u istraživanju glazbenih instrumenata starog Orijenta, Grčke i Rimskog carstva (rad je objavljen ranije u *Musikerziehung* 33, Wien 1979/80, s. 56—63, 104—111).

U nazivu Studijske grupe naznačeno povijesno proučavanje folklor-

ne glazbe, s težištem na istraživanju povijesnih izvora prije 1600. godine, ne isključuje uvažavanje pitanja i problema suvremene folklorne glazbe, naročito ne u slučajevima kad rezultati istraživanja takvih problema pridonose rasvjetljavanju i potpunijem rješavanju pitanja o folklornoj glazbi u prošlosti. Danas sakupljena glazbenofolklorna građa istodobno može poslužiti kao posredan izvor u proučavanju folklorne glazbe u prošlosti. Ovakav stav i metoda rada izražena je u prilogu **Albrechta Schneidera (Bonn)** o irskoj folklornoj glazbi, kao i u izlaganju **Nefen Michaeliedes (Limassol)** o melodijskim obrascima sirijske folklorne glazbe, koje je ujedno i prilog o problemima istraživanja izvanevropskih glazbenih kultura.

Referati koji donose rezultate istraživanja folklorne glazbe na osnovi neposrednih izvora, obuhvaćaju razdoblja nakon 1600. godine — **Izlij I. Zemcovskij (Lenjingrad)**, Troglasni »kant« iz 18. stoljeća u ruskoj narodnoj pjesmi i **Piotr Dahlig (Varšava)**, Rukopisne pjesmarice poljskih narodnih pjevača iz 19. stoljeća.

Prilozi jugoslavenskih etnomuzikologa uglavnom slijede glavnu temu zasjedanja. Težište referata **Jerka Bezića (Zagreb)**, u kojem je navedeno ukupno šest kategorija povijesnih izvora za proučavanje hrvatske folklorne glazbe u prošlosti, iscrpan je prikaz prvih triju kategorija. To su notni zapisi iz 17. stoljeća koje kao pouzdane izvore potvrđuju izvori iz kasnijih razdoblja, zatim notni zapisi iz 16. stoljeća koji se mogu tek djelomice argumentirati, te opisi folklorne glazbe i glazbala iz 18. stoljeća. Rad **Ankice Petrović (Sarajevo)** predstavlja zanimljive muzičke podatke (posebno o glazbalima) iz ljetopisa Mula-Mustafe Bašeskije iz 18. stoljeća, dok prilog **Dordi Dordieva (Skopje)** govori o glazbenim osobinama pjesama južnih Slavena koje pjevaju o rijeci Dunavu.

Grozdana Marošević